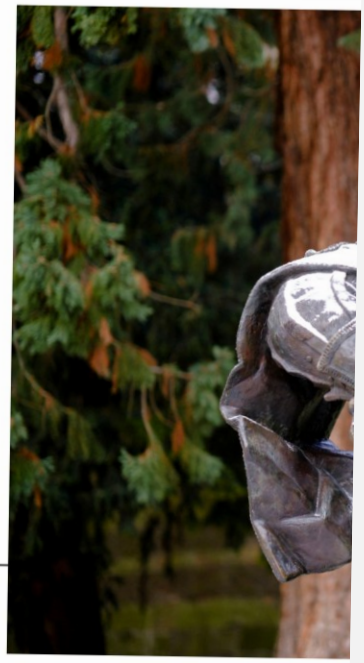
Lesfiche

Archeoloog die resten van 'vierde musketier' d'Artagnan vond, is beschuldigd van diefstal

Uit: De Standaard
Door: Inge Schelstraeate

De archeoloog die in Maastricht het vermoedelijke graf van musketier d'Artagnan ontdekte, is vorige week gearresteerd op beschuldiging van diefstal. Hij zou delen van het skelet oneigenlijk hebben bijgehouden.

Charles de Batz de Castelmore, beter bekend als de 'vierde' musketier d'Artagnan, is belangrijk voor Frankrijk. Hij was de persoonlijke lijfwacht van Lodewijk XIV toen die nog klein was, en later een van zijn belangrijkste militaire aanvoerders. Sinds Alexandre Dumas in 1844 zijn – grotendeels fictieve – roman De drie musketiers publiceerde, heeft zijn naam bovendien mythische proporties aangenomen.

Maar voor Maastricht is d'Artagnan minstens even belangrijk. De militair sneuvelde in juni 1673 door een kogel in de borst tijdens het Beleg van Maastricht, in de Frans-Nederlandse Oorlog. Al jaren duikt hij op in de campagnes en activiteiten van de toeristische dienst in de Nederlandse stad. Zijn laatste rustplaats bleef evenwel onbekend. Waarschijnlijk lag die in of rond de kerk van Wolder, op zo'n 100 tot 200 meter van het Franse tentenkamp. Wolder is nu een woonwijk in het uiterste westen van Maastricht, vlak bij de Belgische grens en het Albertkanaal.

Franse munt, kogel

Eind maart werden daar dringende reparaties uitgevoerd aan de verzakte vloer voor het altaar van de Sint-Petrus-en-Pauluskerk. Zoals verwacht werden er oude muren gevonden van de oude kerk, maar ook menselijke botten. De gepensioneerde Wim Dijkman, voormalig stadsarcheoloog van de gemeente Maastricht, werd erbij geroepen en haalde met hulp van een paar anderen de stoffelijke resten boven.

Een illegale ingreep, want voor een archeologische opgraving moet een vergunning worden verleend – waar in de op-

Het gra
muske
d'Arta

Archeologen he
Maastricht (Ne
menselijke bot
die misschien
musketier d'A

D'Artagnan was e
dan 350 jaar ge
kennen hem uit
van schrijver A

D'Artagnan vo
1673 stierf hi
tricht. Hij w
zijn borst. N
musketier b

Onder de v
archeologe
botten lag
en een bo
denken o
d'Artagn
willen z
de bott

De archeoloog Wim Dijkman
onderzoek. Hij haalde later twee tanden en
een armbeen op in een labo in München.
Daar waren de botten onderzocht. Omdat
hij de resten nog niet had teruggebracht,

d'Artagnan
verhaal is niet helemaal echt,
d'Artagnan heeft wel echt bestaan.

1e graad

Het graf van musketier d'Artagnan

Archeologen hebben in Maastricht (Nederland) menselijke botten gevonden die misschien van de beroemde musketier d'Artagnan zijn.

D'Artagnan was een Franse soldaat die meer dan 350 jaar geleden leefde. Veel mensen kennen hem uit het boek De drie musketiers van schrijver Alexandre Dumas.

D'Artagnan vocht voor de Franse koning. In 1673 stierf hij tijdens een oorlog in Maastricht. Hij werd geraakt door een kogel in zijn borst. Niemand wist precies waar de musketier begraven lag.

Onder de vloer van een oude kerk vonden archeologen nu menselijke resten. Bij de botten lagen ook een Franse munt uit die tijd en een borstkas met een kogel erin. Daarom denken onderzoekers dat het misschien om d'Artagnan gaat. Met een DNA-onderzoek willen ze proberen zeker te weten van wie de botten zijn.

De archeoloog Wim Dijkman hielp bij het onderzoek. Hij haalde later twee tanden en een armbeen op in een labo in München. Daar waren de botten onderzocht. Omdat hij de resten nog niet had teruggebracht, werd hij beschuldigd van diefstal. Volgens Wim Dijkman wilde hij de botten gewoon zelf veilig vervoeren.

Nederland, Maastricht
Standbeeld van d'Artagnan

Wie waren de drie musketiers?
De musketiers waren soldaten die de Franse koning beschermden. In het boek De drie musketiers beleven Athos, Porthos en Aramis samen met d'Artagnan allerlei avonturen. Het verhaal is niet helemaal echt, maar d'Artagnan heeft wel echt bestaan.

2e en 3e graad

Archeoloog die resten van 'vierde musketier' d'Artagnan vond, is beschuldigd van diefstal

Uit: De Standaard
Door: Inge Schelstraeate

De archeoloog die in Maastricht het vermoedelijke graf van musketier d'Artagnan ontdekte, is vorige week gearresteerd op beschuldiging van diefstal. Hij zou delen van het skelet oneigenlijk hebben bijgehouden.

Charles de Batz de Castelmore, beter bekend als de 'vierde' musketier d'Artagnan, is belangrijk voor Frankrijk. Hij was de persoonlijke lijfwacht van Lodewijk XIV toen die nog klein was, en later een van zijn belangrijkste militaire aanvoerders. Sinds Alexandre Dumas in 1844 zijn – grotendeels fictieve – roman De drie musketiers publiceerde, heeft zijn naam bovendien mythische proporties aangenomen.

Maar voor Maastricht is d'Artagnan minstens even belangrijk. De militair sneuvelde in juni 1673 door een kogel in de borst tijdens het Beleg van Maastricht, in de Frans-Nederlandse Oorlog. Al jaren duikt hij op in de campagnes en activiteiten van de toeristische dienst in de Nederlandse stad. Zijn laatste rustplaats bleef evenwel onbekend. Waarschijnlijk lag die in of rond de kerk van Wolder, op zo'n 100 tot 200 meter van het Franse tentenkamp. Wolder is nu een woonwijk in het uiterste westen van Maastricht, vlak bij de Belgische grens en het Albertkanaal.

Nederland, Maastricht
Standbeeld van d'Artagnan

Franse munt, kogel

Eind maart werden daar dringende reparaties uitgevoerd aan de verzakte vloer voor het altaar van de Sint-Petrus-en-Pauluskerk. Zoals verwacht werden er oude muren gevonden van de oude kerk, maar ook menselijke botten. De gepensioneerde Wim Dijkman, voormalig stadsarcheoloog van de gemeente Maastricht, werd erbij geroepen en haalde met hulp van een paar anderen de stoffelijke resten boven.

Een illegale ingreep, want voor een archeologische opgraving moet een vergunning worden verleend – waar in de opwinding over de onverwachte vondst niet meteen werk van was gemaakt. Bij de overblijfselen werd een Franse munt uit de tijd van de Frans-Nederlandse oorlog gevonden, en een borstkas met een kogel in. Beide elementen verhoogden de kans dat de menselijke resten inderdaad die van d'Artagnan waren. Bovendien werd altijd al aangenomen dat de musketier wegens zijn status dicht bij het altaar van de oude kerk was begraven. DNA-onderzoek moet uitsluitsel geven over de herkomst van de botten.

Twee tanden en een arm

Vorige week woensdag werd Dijkman gearresteerd en gedurende zes uur ondervraagd. Hij was in München twee tanden en een bovenarmbot gaan afhalen die in het Institut für Rechtsmedizin waren onderzocht. Hij had die nog niet teruggegeven, wat hem de verdenking van diefstal opleverde. De stoffelijke resten zijn immers eigendom van de Nederlandse staat. Na het verhoor werd Dijkman vrijgelaten in afwachting van een verder verhoor.

Aan de Nederlandse krant NRC zegt Dijkman dat hij het materiaal heeft teruggegeven en dat zijn reis was ingegeven door bezorgdheid. "Normaal was het aan mijn opvolger als stadsarcheoloog om de resten te gaan halen", legt hij uit. "Maar de gemeente Maastricht vond versturen per post ook wel oké. Met het risico dat de stoffelijke resten zoek zouden raken of onderweg zouden worden verbrijzeld. Daarom ben ik zelf gegaan." De gepensioneerde archeoloog is strijdbaar: "Het zou netjes zijn als de gemeente ten minste mijn reiskosten, een paar honderd euro, zou vergoeden."

Ondertussen wordt druk gespeculeerd wat er met de stoffelijke resten zal gebeuren. De kerk van Wolder rekent erop dat d'Artagnan gewoon terugkeert naar zijn laatste rustplaats, maar het is niet uitgesloten dat de Fransen de stoffelijke resten zullen terugvragen. Er is zelfs al geopperd dat de menselijke resten geruild kunnen worden voor de schedel van een mosasaurus, die de Fransen in 1794 meenamen als oorlogsbuit en die zich sindsdien in het Muséum national d'histoire naturelle in Parijs bevindt. Maar die ruil zou volgens velen van weinig respect getuigen.

Inhoud

Klik op de nummers om snel te navigeren.

1 Algemene informatie

2 Lesfases

3 Kennis

4 Rijke taal

5 Minimumdoelen

6 Aanvullend lesmateriaal

1 Algemene informatie

Opbouw lesmateriaal*

Lesfase 1
Interactief voorlezen
Je leest tekst voor en gaat in interactie met de leerlingen. Je activeert voorkennis, stelt gerichte vragen en bespreekt de inhoud van de tekst.

Alternatieve opdracht: Je laat de leerlingen de tekst eerst individueel of in duo lezen alvorens klassikaal voor te lezen.

Lesfase 2
Je kiest één of meerdere onderdelen, afhankelijk van je lesdoel en klasgroep.

2A: Leesoefeningen
De leerlingen beantwoorden vragen over de tekst. Ze doen dat individueel, in duo of klassikaal.

2B: Schema opbouwen
Je bouwt samen met de leerlingen een schema op over de tekst.

2C: Woordenschat verrijken
Je gaat in interactie met de leerlingen over rijk taalgebruik uit de tekst. Moeilijke woorden en uitdrukkingen worden verkend en verdiept in (een andere) context.

Lesfase 3
Thuisopdracht
De leerlingen betrekken het thuisfront: ze stellen vragen aan hun ouders over verzamelingen.

Nadien bespreken de leerlingen in de klas hun antwoorden in duo of klassikaal, waarbij ze weer de kennis en woordenschat gebruiken.

*Je kunt de lesfases doorheen de week/dag spreiden.

2 Lesfases

Lesfase 1: Interactief voorlezen

Lesmateriaal voor de leraar

- Fragment met gespreksvragen
- Presentatie
  Daar vind je alinea per alinea de gespreksvragen terug in de notities.

Lesmateriaal voor de leerlingen

- Fragment
- Kladpapier

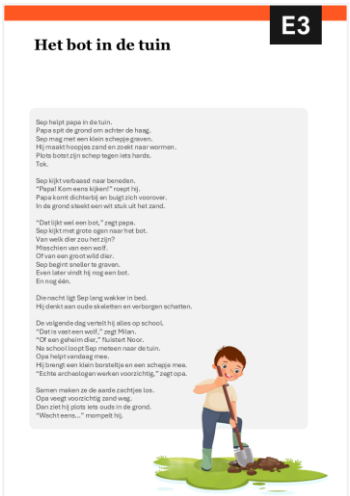
Lesopbouw

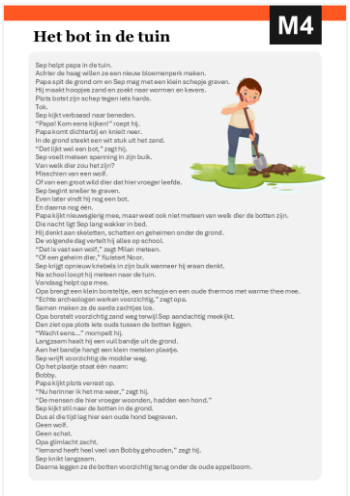
1) Voorkennis activeren

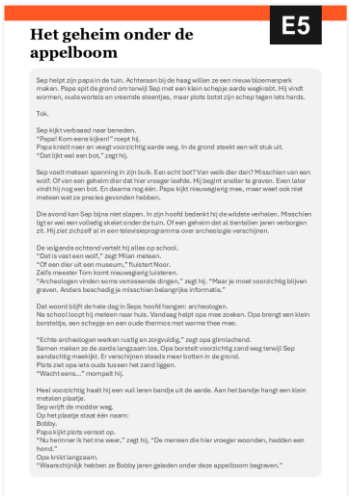
2) Tekst lezen en in interactie gaan.

Extra

Wil je het thema inleiden en tegelijkertijd oefenen op technisch lezen? Dan vind je bij de downloads ook enkele AVI-teksten gelinkt aan het thema van de tekst.

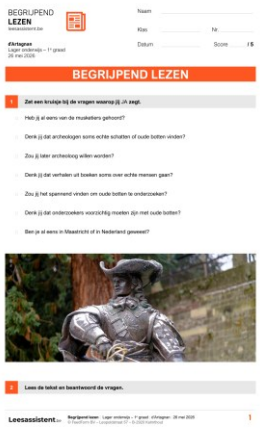

Lesfase 2A: Leesoefeningen

Lesmateriaal

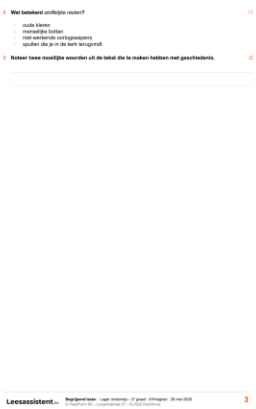
- Leesoefeningen_1e graad
- Leesoefeningen_2e graad
- Leesoefeningen_3e graad

BEGRIJPEND LEZEN

BEGRIJPEND LEZEN

© Leesassistent.be | 2026

Lesfase 2B: Schematiseren

Lesmateriaal voor de leraar

- Fragment
- Schema

Lesmateriaal voor de leerlingen

- Schema leeg of voorgedrukt
- Schrijfgerei

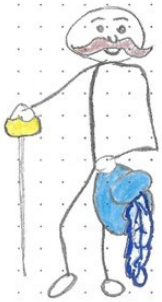
Lesopbouw

Herlees de tekst en bouw samen het schema op.

Je kunt een leeg blad gebruiken of het voorgedrukte schema dat de leerlingen kunnen aanvullen.

NAAM		KLAS		NR.		DATUM	

Archeoloog die resten van 'vierde musketier' d'Artagnan vond, is beschuldigd van diefstal

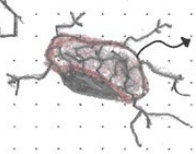
CHARLES DE BATZ DE CASTELMORE
(D'ARTAGNAN)
VIERDE MUSKETIER
BELANGRIJK VOOR ...

- PERSOONLIJKE LIJFWACHT LODEWIJK XIV (klein)
- EEN VAN DE BELANGRIJKSTE MILITAIRE AANVOERDERS (later)
- DE DRIE MUSKETIERS — ALEXANDRE DUMAS 1844
- MAASTRICHT GESNEUVELD JUNI 1673 KOGEL IN DE BORST CAMPAGNES + ACTIVITEITEN TOERISTISCHE DIENST

EIND MAART: RESTEN GEVONDEN

KERK VAN WOLDER IN MAASTRICHT

REPARATIE VLOER → MENSELIJKE BOTTEN VAN D'ARTAGNAN ?

VOORMALIG STADSARCHEOLOOG WIM DIJKMAN

1) EEN FRANSE MUNT UIT DIE TIJD
2) BORSTKAS MET KOGEL IN
3) VLAKBIJ ALTAAR → HOGE STATUS

ZEKERHEID → DNA-ONDERZOEK

WAAROM WERD WIM DIJKMAN GEARRESTEERD?

MENSELIJKE BOTTEN OPGEHAALD IN LABO, MAAR NOG NIET TERUGGEGEVEN

WAAROM DEED HIJ DAT?

MET DE POST VERSTUREN VOND HIJ GEEN GOED IDEE

WAT ZAL ER MET DE STOFFELIJKE RESTEN GEBEUREN?

NEDERLAND OF FRANKRIJK

© Leesassistent.be | 2026

Naar de downloads op de website

Lesfase 2C: Woordenschat verrijken

Lesmateriaal voor de leraar

- PowerPoints Woordenschatverrijking per graad

Lesmateriaal voor de leerlingen

- Kladblad

Lesopbouw

Je gaat in gesprek over de rijke taal in het fragment.

Je gebruikt de presentatie als leidraad en om het taalgebruik te ondersteunen met beelden.

Woordenschat

Eerste graad

- de archeoloog
- het DNA

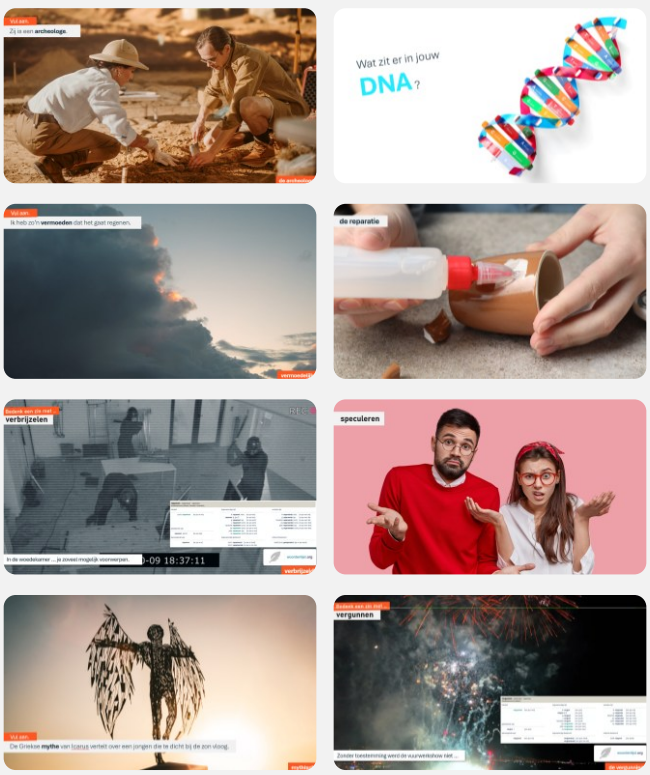
Tweede graad

- vermoedelijk
- de reparatie
- het risico
- verbrijzeld
- speculeren
- het DNA

Derde graad

- de beschuldiging
- publiceren
- mythisch
- de vergunning
- het DNA

Enkele slides uit woordenschat verrijken (presentatie)

© Leesassistent.be | 2026

Lesfase 3: Thuisopdracht

Lesmateriaal

- Thuisopdrachten

Lesopbouw

De leerlingen gaan thuis in gesprek over de geziene kennis en woordenschat. Dat zorgt ervoor dat ze de woordenschat thuis nog eens gebruiken en extra vastzetten. Daarnaast worden ook de gezinsleden bij het leren betrokken.

Naam Klas Nr.

THUISOPDRACHT – 1e GRAAD

Verzamelen en ruilen

Ga op zoek naar een verzameling thuis. Welke verzameling(en) vind je?

Wat verzamelde ze bij jou thuis vroeger toen ze jong waren? *Pokémonkaarten, Bjapo's, Panini-stickers …*

Wat deden ze met de dubbels? Werden die geruild? Hoe of waar deden ze dat dan?

Maak een lijstje van de dingen die jij graag verzamelt of zou willen verzamelen.

Naam Klas Nr.

THUISOPDRACHT – 2e GRAAD

Verzamelen en ruilen

Ga op zoek naar een verzameling thuis. Welke verzameling(en) vind je?

Wat verzamelde ze bij jou thuis vroeger toen ze jong waren? *Pokémonkaarten, Bjapo's, Panini-stickers …*

Wat deden ze met de dubbels? Werden die geruild? Hoe of waar deden ze dat dan?

Maak een lijstje van de dingen die jij graag verzamelt of zou willen verzamelen.

Waardevol

Wat vinden ze bij jou thuis waardevol?

Wat waarderen ze van jou? Bijvoorbeeld: beleefd zijn, eerlijkheid …

Naam Klas Nr.

THUISOPDRACHT – 3e GRAAD

Verzamelen en ruilen

Ga op zoek naar een verzameling thuis. Welke verzameling(en) vind je?

Wat verzamelde ze bij jou thuis vroeger toen ze jong waren? *Pokémonkaarten, Bjapo's, Panini-stickers …*

Wat deden ze met de dubbels? Werden die geruild? Hoe of waar deden ze dat dan?

Maak een lijstje van de dingen die jij graag verzamelt of zou willen verzamelen.

3 Kennis in deze teksten

Eerste graad

Geschiedenis

De leerlingen leren dat …

- d'Artagnan een echte soldaat was die lang geleden leefde.
- d'Artagnan vocht voor de Franse koning.
- d'Artagnan stierf tijdens een oorlog in Maastricht.
- mensen vroeger oorlog voerden tussen landen.
- sommige mensen beroemd worden door boeken en verhalen.

Archeologie en wetenschap

De leerlingen leren dat …

- archeologen oude botten en resten onderzoeken.
- archeologen soms botten vinden onder oude gebouwen of kerken.
- onderzoekers proberen te ontdekken van wie botten zijn.
- wetenschappers DNA gebruiken om meer te weten te komen over mensen uit het verleden.
- voorwerpen zoals munten en kogels aanwijzingen kunnen geven over vroeger.

Verhalen

De leerlingen ontdekken dat …

- *De drie musketiers* een bekend verhaal is.
- Athos, Porthos, Aramis en d'Artagnan personages uit dat verhaal zijn.
- verhalen soms gebaseerd zijn op echte mensen.
- standbeelden mensen uit de geschiedenis herdenken.

Aardrijkskunde

De leerlingen ontdekken dat …

- Maastricht een stad in Nederland is.
- Frankrijk en Nederland verschillende landen zijn.

Tweede & Derde graad

Geschiedenis

De leerlingen leren dat …

- d'Artagnan een historische figuur was die later ook beroemd werd door verhalen en boeken.
- *De drie musketiers* gebaseerd is op historische elementen, maar tegelijk ook fictie bevat.
- Lodewijk XIV koning van Frankrijk was en belangrijke militaire leiders had.
- er vroeger oorlogen waren tussen verschillende Europese landen, zoals de Frans-Nederlandse Oorlog.
- het Beleg van Maastricht een historische gebeurtenis was waarbij soldaten sneuvelden.
- sommige historische personen na verloop van tijd een mythische of legendarische status krijgen.
- oude graven en historische plaatsen deel uitmaken van ons erfgoed.

Archeologie en wetenschap

De leerlingen leren dat …

- archeologen sporen uit het verleden onderzoeken.
- archeologische opgravingen zorgvuldig en volgens vaste regels moeten gebeuren.
- er vergunningen nodig zijn voor archeologisch onderzoek.
- wetenschappers menselijke resten kunnen onderzoeken om meer te weten te komen over het verleden.
- DNA-onderzoek kan helpen om de identiteit van personen te achterhalen.
- onderzoekers aanwijzingen zoals botten, munten en kogels gebruiken om historische puzzels op te lossen.

Politiek

De leerlingen ontdekken dat …

- archeologische vondsten niet zomaar persoonlijk bezit zijn.
- er wetten en regels bestaan om erfgoed te beschermen.
- iemand beschuldigd kan worden van diefstal wanneer regels niet gevolgd worden.
- overheden verantwoordelijkheid dragen voor historische vondsten en erfgoed.

Aardrijkskunde

De leerlingen leren dat …

- Maastricht een stad in Nederland is, dicht bij België.
- grenzen en waterwegen, zoals het Albertkanaal, belangrijk zijn voor plaatsen en geschiedenis.
- Frankrijk en Parijs een belangrijke rol spelen in het verhaal rond d'Artagnan.
- kerken vroeger vaak belangrijke historische en religieuze plaatsen waren.

Cultuur en media

De leerlingen leren dat …

- boeken en romans historische figuren beroemd kunnen maken.
- verhalen doorheen de tijd kunnen uitgroeien tot bekende mythes of legendes.
- steden historische figuren soms gebruiken voor toerisme en promotie.

© Leesassistent.be | 2026

4 Rijke taal in deze teksten

Eerste graad

Historische taal

musketier, soldaat, koning, oorlog, begraven, beroemde musketier

Wetenschap en archeologie

archeologen, menselijke botten, menselijke resten, onderzoekers, DNA-onderzoek, borstkas, kogel, labo, onderzocht

Verhalen

De drie musketiers, Alexandre Dumas, standbeeld, verhaal, echt bestaan, d'Artagnan

Economie

waarde, verkocht voor minder geld, uitgegeven, prijs van een huis

Tweede & Derde graad

Historische taal

musketier, militaire aanvoerders, Beleg van Maastricht, Frans-Nederlandse Oorlog, lijfwacht, rustplaats, oorlogsbuit, status, toeristische dienst, Alexandre Dumas, De drie musketiers, d'Artagnan

Wetenschap en archeologie

archeoloog, archeologische opgraving, vergunning, menselijke resten, stoffelijke resten, DNA-onderzoek, herkomst van de botten, onderzoekt, vergunning verlenen, overblijfselen, borstkas, verbrijzeld, laboratorium

Gerechtelijke, juridische taal

beschuldigen van diefstal, gearresteerd, ondervraagd, eigendom van de staat, illegale ingreep, verdenking, vrijgelaten, verhoor, vergoeding van de reiskosten

Plaatsen

Maastricht, München, Parijs, Albertkanaal, Sint-Petrus-en-Pauluskerk, Muséum national d'histoire naturelle

5 Minimumdoelen

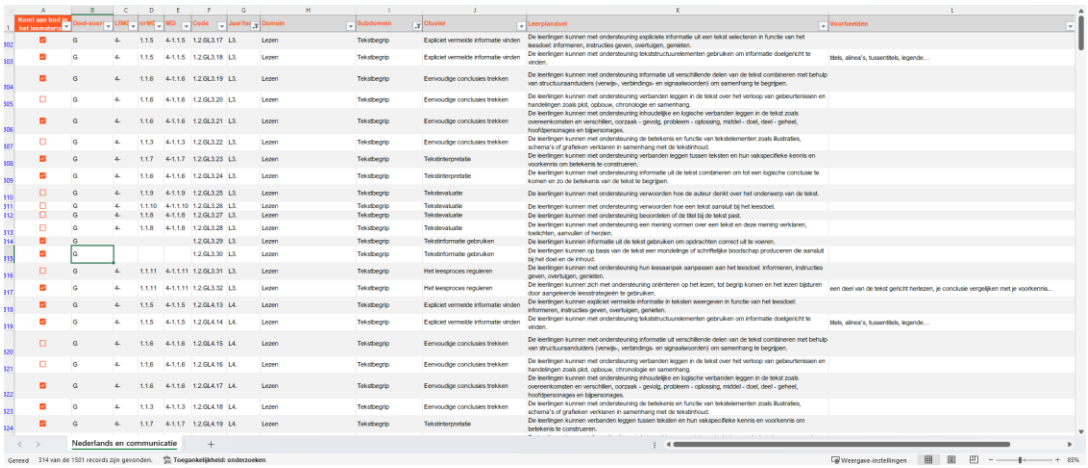
Ontdek welke minimumdoelen uit de discipline *Nederlands en communicatie* aan bod (kunnen) komen in deze les.

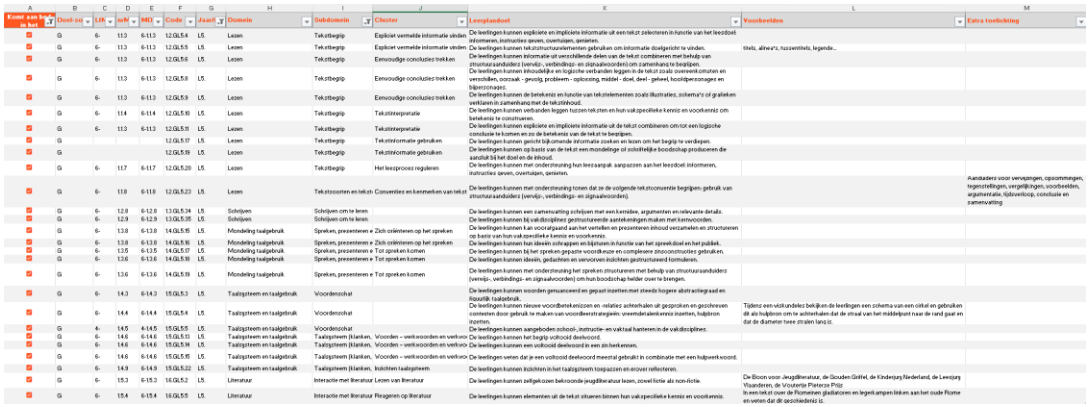
In een Excelfile ontdek je welke leerplandoelen aan bod komen in het lesmateriaal.

Met behulp van de filters achterhaal je sneller de juiste informatie.

Filter kolom

G	Selecteer het leerjaar
A	Selecteer WAAR
H, I, J	Selecteer om Domein, Subdomein en/of Cluster.

6 Aanvullend materiaal

